

KOVÁCS ATTILA

A Fehérgyarmati járás rendőri gyakorlata

A Fehérgyarmati járás Szabolcs-Szatmár-Bereg megyéhez tartozik, székhelye a 8014 fős Fehérgyarmat városa. Az ország keleti részén, a Szatmári-síkságon helyezkedik el. A negyvenkilenc településből álló országrész 707,39 négyzetkilométernyi, a 2016-os adatok szerint 41 539-en lakják.

A járást negyven kilométer hosszan Ukrajna határolja, ebből harminchét kilométer vízi és három kilométer szárazföldi terület, tizenöt kilométeres határszakaszon szintén államhatár húzódik Romániával közösen. A Kölcsei Rendőrőrs területén egy határforgalmi kirendeltség működik Tiszabecs községnél.

A fehérgyarmati hazánk legkeletibb járása. Periferiális elhelyezkedése, kedvezőtlen elérhetősége következtében mind ez idáig elsősorban a gazdasági-társadalmi átalakulás negatív következményei éreztették hatásukat. A járás megyei és regionális viszonylatban is a legkevésbé fejlett térségek közé sorolható, még nem tudott felmutatni számottevő eredményeket a megye fejlődésében.

A gazdasági-társadalmi nehézségek nagyságrendjét jól jelzi az a tény, hogy a térségben a munkanélküliség valós mértéke egyes kistelepüléseken eléri a nyolcvan-kilencven százalékot is. A munkanélküliek többsége a sok tekintetben hátrányos helyzetű, képzetlen rétegekből kerül ki, közöttük sok a roma.

A járásban a demográfiai folyamatok kedvezőtlenek. Általánosságban jellemző a természetes fogyás, a nagymértékű – *elsősorban a fiatalabb korcsoportokat érintő* – elvándorlás, valamint az előregedés. A képzettségi szint általában véve alacsony, a képzett munkaerő Fehérgyarmaton koncentrálódik. A települések jelentős részén a kiemelkedő munkanélküliség mellé a halmozottan hátrányos helyzetűek kiugró aránya társul. Sokat segítenek a központi foglalkoztatási programok (közmunkaprogram, csökkentett munkaképességűek foglalkoztatása stb.).

A járás gazdasága Fehérgyarmat központú, a térség kistelepülésein elvétele találunk számottevő vállalkozást. Az ipari termelés jellemzően feldolgozó- és élelmiszeripari jellegű. A térségbe nem igazán érkeznek befektetők.

Kiváló turisztikai adottságai ellenére a térség szerény eredményekkel büszkélkedhet. Magyarország egyik legérzékenyebb természeti öröksége, számos, országszerte is párját ritkító építészeti és kulturális emlék (például túristvándi vízimalom, szatmárcsekei kopjafás temető), néphagyomány, gasztronómiai különlegesség, gyógyvíz található itt. A falusi és természeti turizmus, valamint az aktív turizmus számos ága kiváló lehetőségeket talál a térségben, a turisztikai infrastruktúra azonban fejlesztésre szorul.

A járás rendőri feladatait a Fehérgyarmati Rendőrkapitányság látja el, a területi szerv a Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Rendőr-főkapitányság.

A terület bűnügyi helyzetének szerkezete

A regisztrált bűncselekmények számában az elmúlt három évben jelentős változás történt a Fehérgyarmati Rendőrkapitányság alá tartozó területen, hiszen sikerült azt nyolcszáz alá csökkenteni. 2016-ban az elmúlt évekhez képest is jelentős csökkenés mutatható ki, mivel a regisztrált bűncselekmények száma csupán 705.

Az elsősorban a vagyon elleni és közterületeken elkövetett bűncselekményeknél kimutatható csökkenés a jelentős közterületi jelenlét és a sikeres felderítési munka következménye.

A regisztrált bűncselekmények számának csökkenésével arányosan nőtt a nyomozás-eredményességi mutató is, 2016-ban az elmúlt évek legmagasabb nyomozás-eredményességét sikerült elérni (72,8 százalék). Hasonló a helyzet a felderítési mutató tekintetében is, ez 2016-ban 54,1 százalék volt.

A kiemelten kezelt bűncselekmények és a közterületen elkövetett bűncselekmények azok, amelyek a lakosság szubjektív biztonságérzetét a legmarkánsabban befolyásolják. E bűncselekmények számának csökkentése és nyomozás-eredményességének növelése éppen ezért kiemelt cél.

Emberölés a korábbi években nem fordult elő, 2016-ban egy ilyen súlyos bűncselekményt regisztráltak.

A testi sértés nagy számának oka az állampolgárok növekvő agresszivitása. A bűncselekményekre javarészt családon belül, alkalmi ismerősi körben, illetve saját lakókörnyezetben kerül sor. Általában vannak előzményei, ezért könnyebb a felderítés, viszont nehezebb a bizonyítás a vallomások megtagadása miatt.

2016-ban emelkedett a fiatalkorúak által elkövetett könnyű testi sértések száma. Noha a rendőrség e bűncselekményeket javarészt csak feldolgozni

tudja, ennek ellenére a kapitányság nagy súlyt fektet a bűncselekmények felderítésére, 2016-ban a testi sértés miatt indított eljárások 97,9, míg a súlyos testi sértés miatt indítottak 95,2 százalékát fejezték be eredményesen.

A garázdaság kiemelkedő számának az oka ugyancsak az állampolgárok agresszivitása, vitás helyzetüket továbbra is erőszakos úton próbálják megoldani, illetve alkoholfogyasztáskor, vagy azt követően helyezkednek szembe a társadalmi együttélési szabályokkal. E bűncselekmény számának csökkenése a testi sértések arányának növekedéséhez vezetett, hiszen a személy elleni erőszakos cselekményt nem kihívóan közösségellenesen, hanem személyes motiváltság miatt követik el.

A garázdaság esetében a 2016-ban befejezett eljárások 86,5 százaléka zártult eredményesen.

A lakásbetörések vonatkozásában is kedvező változást mutatnak a statisztikai adatok, a számuk ötvenhétről tavaly negyvenre csökkent. E bűncselekmények többségét üresen álló lakóházak, illetve lakóházak melléképületei vonatkozásában követik el, ahonnan általában kisebb értékű műszaki eszközöket tulajdonítanak el. A lakásbetörés miatt indított eljárások 52,5 százalékát fejezte be eredményesen a kapitányság.

A rablások száma nem jelentős a térségben, ebben a vonatkozásban is kedvező változás mutatható ki, hiszen számuk ötről kettőre csökkent. A 2016-ban elkövetett rablások úgynevezett alapesetű rablások, amelynek során a felnőtt korú elkövetők az érték megszerzése érdekében alkalmaztak erőszakot. E cselekmények tárgyi súlyukból eredően kiemelt bűncselekmények, ezért a felderítésük és bizonyításuk is kiemelt figyelem mellett zajlik. Az ügyek nyomozása során a kapitányság bűnügyi és rendészeti osztályának a munkatársai közösen, esetenként a megyei rendőr-főkapitányság határrendészeti szolgálata és készenléti rendőrség bevonásával kezdik meg az elkövetők felkutatását. A rablás miatt indított valamennyi eljárást eredményesen fejezték be tavaly.

A regisztrált bűncselekmények adatait elemezve megállapítható, hogy az ismertté vált bűncselekmények zömét, vagyis kétszázharminchetet az előző évekhez hasonlóan a kapitányság székhelyén, Fehérgyarmaton követték el. A városban elkövetett bűncselekmények közül jelentősen csökkent a tizennégy kiemelten kezelt bűncselekmény száma (114), ez az elmúlt évek legalacsonyabb mutatója.

A város területén elkövetett kiemelt bűncselekmények közül csökkent a lopások (55), testi sértések (18) száma, és jelentősen csökkent a lakásbetörések (4) és garázdaságok (13) aránya.

Az elmúlt években a gyermekvédelmi jelzőrendszer tagjaival tudatosan kiépített szoros együttműködésnek hála nemcsak az információáramlás, de a szenzitív problémamegoldás is jelentősen javult, ezáltal több gyermek ügyében megalapozottan kezdeményezték a rendőrség eljárását, így a korábbi években nem vagy csak alig előforduló kiskorú veszélyeztetése miatt indított eljárást eredményesen lezárhatták.

A vonzáskörzet településein elkövetett bűncselekmények száma arányos azok nagyságával és a lakosság számával, kivétel Kisar (98), Tiszabecs (33) és Sonkád (32), ahol az úgynevezett honosítási ügy, illetve fiktív lakcímbeküldések miatt indult nagy számban eljárás.

Ezek nélkül kapunk valós képet, így tehát a kapitányság székhelye után következik a másik nagy lélekszámú település, Tunyogmatolcs (73), majd Jánkmajtis (34), végül a nyári időszakban elkövetett bűncselekmények okán Tivadar (20). Az első három helyen lévő települések közül Tunyogmatolcson és Jánkmajtison következett be növekedés, előbbin a testi sértés (15) és a súlyos testi sértés (7), utóbbin a lopás (12) és a lakásbetörés (4) számának növekedése számottevő.

A nagy lélekszámú Kölcsen és Szatmárcsekén csökkent a bűncselekmények száma, akárcsak Botpalád, Csaholc, Gacsály, Kisnamény községekben. A kedvező a településeken megerősített rendőri jelenlét, a hatékony bűnügyi megelőző és felderítő munka következménye.

A kapitányság illetékességi területén a szervezett bűnözés jelenléte – *az ismert kriminalisztikai szempontok alapján* – nem kimutatható, ilyen módon elkövetett bűncselekmények miatt vagy bűnözői körök ellen nem folyt büntetőeljárás.

Mindenképp említést érdemel azonban az ukrán határ közeli cigarettacsempészet. A Nemzeti Adó- és Vámhivatal hatáskörébe tartozó, úgynevezett jövedéki bűncselekmények esetében a felderítési tapasztalatok egyértelműen igazolják a szervezettséget, ami nagyon jelentős feladatokat ró az eljáró hatóságokra.

Az illetékességi területünkön elkövetett bűncselekmények legnagyobb részét továbbra is a vagyon elleni deliktumok teszik ki, és *a társadalmi, gazdasági körülmények ismeretének tükrében* e téren nem várható változás.

Korunk egyik legnagyobb feladata az új pszichotróp anyagok megjelenése, folyamatos fejlődése. E szerek nem stabilak, nem kipróbáltak, hatásuk, mellékhatásaik nem ismertek. Működésükről jellemzően a feketepiacon való megjelenésük után szereznek tudomást a vegyész szakértők és a bűnüldöző szervek. Az efféle anyagokkal kereskedő személyek tevékenységét igyek-

szünk felderíteni, és ha más anyagot, kábítószert is használ, vagy azzal kereskedik, az már jogalap a büntetőeljárás megindítására.

A terület kezelése folyamatos kontrollt igényel. A megelőzésre nagy súlyt kell fektetni, ezért a települések iskoláinál a kiemelt időszakban továbbra is indokolt a fokozott rendőri jelenlét. Össztársadalmi érdek, hogy a felvilágosító kampányok eljussanak legveszélyeztetettebb korosztályhoz, az *általános és középiskolák tanulóihoz*. E területen kifejezetten fontos munkát végeznek a bűnmegelőzési tanácsadók és az iskolarendőrök.

2016-ban megnőtt a kettős magyar állampolgárok által – *különösen lakcímbjelentés kapcsán* – elkövetett közokirat-hamisításos ügyek száma, amely több esetben csak eszközcselekménye valamilyen súlyosabban büntetendő, üzletszerűen elkövetett cselekménynek. Az e tárgykörben végzett felderítői és vizsgálati munka folyamatos koordinációja szükséges, ebben aktívan részt vesz a területi rendőri szerv is.

A rendőri munka helyi sajátosságai

2013-ban a Jánkmajtis községben élő idős emberek jelezték a helyi körzeti megbízottnál, hogy az udvarukra többször is láttak idegeneket bemenni, de a koruk miatt nem mertek kimenni az udvarra. Többségüknek telefonja sincs, így azonnali segítséget sem tudtak kérni. A körzeti megbízott az ügy kapcsán felkereste a helyi önkormányzatot, továbbá a helyi családsegítő szolgálatot, hogy felmérjék, kik azok az idősek, akik fokozottabb védelemre szorulnak.

Ez után az érintett idősek körében a családsegítő szolgálat munkatársával közösen felmérték, kik igényelnek riasztóberendezést. Huszonhárom lakóházba szereltek ilyen készüléket, ezek azonban nincsenek rendszerbe kötve. A házakban van a riasztó, az épület falán egy nagy teljesítményű sziréna. Ha idegent látnak az udvarukon, az idősek működésbe hozzák a szirénát.

A riasztási láncba – a körzeti megbízott és az általa létrehozott önvédelmi egyesület tagjain kívül – bevonták a településen működő polgárőr-egyesületet is, riasztás esetén ők ellenőrzik az adott lakóingatlant. A berendezések felszerelése óta háromszor történt riasztás, az ismeretlenek a sziréna működésbe hozásakor elmenekültek a helyszínről.